

L'illa dels LLIBRES

REVISTA D'ACTUALITAT LITERÀRIA

**SANT JORDI SUPERA LES
EXPECTATIVES I VENÇ AL VIRUS**

**Torna Eduardo Mendoza
amb la darrera aventura
de Rufo Batalla.**

**Articles de
Martí Gironell
Maria Carme Roca
Xulio R. Trigo**

**Fragments literaris als bancs
públics, una iniciativa cultural
que apropa la literatura al carrer**

CONTINGUTS

03 REPORTATGE DE SANT JORDI

07 IRENE VALLEJO I L'ORGRULL LECTOR

08 SANT JORDI CONSOLIDA A ROCIO BONILLA

09 EDUARDO MENDOZA

13 L'EDITORIAL: MAI MÉS

17- OPINIÓ DE MARTÍ GIRONELL

19 FRAGMENTS LITERARIS ALS BANCS PÚBLICS

22 MARC AURELI, PER MARIA CARME ROCA

23 ÀNGELS MORENO: POESIA, IMATGE I VERITAT PER XULIO R. TRIGO

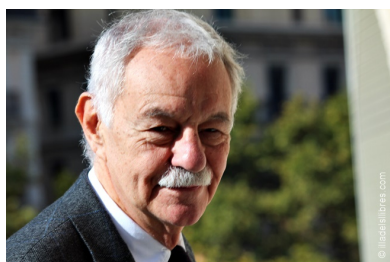

SANT JORDI SUPERA LES EXPECTATIVES I VENÇ AL VIRUS pàgines 3-8

ENTREVISTA MAI MÉS, MOLT MÉS QUE CIÈNCIA-FICCIÓ I FANTÀSTIC EN CATALÀ

pàgines 13-16

TORNA EDUARDO MENDOZA

pàgines 9-12

LITERATURA ALS BANCS

pàgines 19-21

Dediquem la portada del tercer número de la revista de L'Illa dels Llibres a Sant Jordi. Ho fem perquè hem viscut el Sant Jordi de la il·lusió i l'optimisme. El treball conjunt de tot el sector editorial implicat i també dels lectors que malgrat les restriccions i mesures de seguretat, han tornat a sortir al carrer per demostrar que no hi ha virus que aturi Sant Jordi i la festa del llibre.

Com assegurava Irene Vallejo, l'encarregada d'oferir el Pregó de la Lectura 2021, "Sant Jordi és el dia del nostre orgull lector". Un orgull compartit per tothom que fa fet possible aquest dia i ara més que mai, cal continuar fent créixer la passió pels llibres, que han estat un nostres dels grans aliats durant la pandèmia.

Jordi Milian
Director de L'Illa dels Llibres
www.illadelsllibres.com

 L'Illa dels LLIBRES
l'actualitat literària al teu abast

Sant Jordi supera les expectatives i venç al virus

Les ganes de celebrar el dia del llibre i el treball conjunt entre tot el sector editorial, ha permès gaudir d'un Sant Jordi que fa creure en l'optimisme. El Gremi de Llibreters estima que s'han venut prop d'1,3 milions de llibres, el 85% de l'activitat que es va generar el Sant Jordi de l'any 2019.

Un Sant Jordi sense les aglomeracions habituals i amb les parades i signatures perimetrades seguint les recomanacions de les autoritats sanitàries.

Després d'un any sense celebrar-se el Sant Jordi pel confinament provocat per la pandèmia de la COVID-19, enguany les vendes també s'han vist beneficiades segons la Cambra del Llibre "pel fet que la festa s'ha allargat diversos dies a la majoria de municipis catalans, mesura que es va prendre per tal d'evitar aglomeracions i facilitar la compra de llibres a tothom a través de la descentralització tant en el temps com en els espais".

Mesures com dissenyar "com a jornada professional del llibre i de la flor, amb dispersió d'espais, control de la gestió de fluxos en compra i signatures, o la cerca de noves ubicacions més segures, ha aportat solucions que hauran de ser estudiades i analitzades amb rigor i deteniment per millorar futures edicions de Sant Jordi".

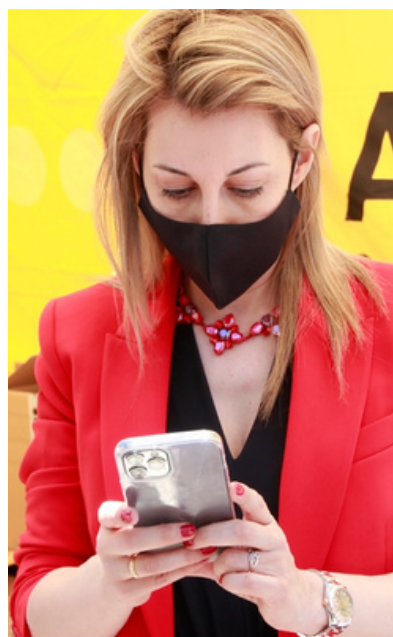
Xavier Bosch

Martí Gironell

Dàmaris Gelabert

Eva G.ª Sáenz de Urturi

Segurament aquest Sant Jordi marcarà un abans i un després i alguns dels canvis provocats per les mesures de seguretat i higiene és molt possible que han arribat per quedar-se.

El passeig de Gràcia substituïa les Rambles i les opcions d'oferir espais perimetrats amb controls d'aforament han estat una molt bona opció per esponjar l'afluència de lectors.

Joan Sala, president de l'Associació d'Editors en Llengua Catalana vivia el Sant Jordi "amb molta il·lusió i veig a la gent amb moltes ganes de Sant Jordi i de tornar a viure i tornar a una situació menys o ments normal. Tot i no ser un Sant Jordi com el dels anys 2018 o 2019, ha estat un Sant Jordi prou lluit i el principi del final d'aquesta pandèmia perquè l'any vinent ja no pensarem en la situació que hem viscut". Recorda que "Cal analitzar tot el que hem fet fins ara, per enfocar el Sant Jordi de l'any 2022", però ha recordat que "Des de fa uns anys, la Cambra del Llibre, llibreteres, distribuïdors editors, impremtes funcionem com un sol element que està funcionant molt bé i anem tots a una" Un fet que "fa que les administracions ens escoltin d'una manera diferent. Treballar plegats i anar tots a una, ha provocat que tinguem un Sant Jordi molt lluit".

L'editor Emili Rosales destacava "la il·lusió de la gent ha fet que sigui un Sant Jordi excepcional". Ens hem saltat un, el del confinament, i és un dia meravellós". Ha destacat també el treball en equip" S'ha treballat molt entre tot el sector editorial i el millor és un descobriment que hem fet aquest any i és la importància que té el llibre i la lectura en la vida de la gent. Els llibres s'han convertit en un refugi, un lloc d'esperança, d'entreteniment i aprenentatge, que s'ha convertit com l'any del llibre". Finalment afirmava que

Roser Calafell i Màrius Serra

Maria Dueñas

Francesc Serés, Maria Barbal i Gerard Quintana

"Tota la gent del llibre ens sentim privilegiats de poder estar treballant amb aquest objecte meravellós que és el llibre".

L'escriptora Maria Barbal, Premi Josep Pla amb "Tàndem" i Premi d'Honor de les Lletres Catalanes destacava a L'Illa dels Llibres les ganes de tornar a viure un Sant Jordi "És un gran dia per mi i en soc molt conscient i tinc ganes de viure'l tranquil·lament". Pel que fa als premis ha recordat que "El Premi d'Honor em costa encara de pair perquè és un premi a la trajectòria, que d'alguna manera significa que hi ha una sèrie de llibres acabats que n'han fet el seu curs i ara són valorats com una línia d'actuació de l'autor, i això costa de pair". Als lectors els h dedica el següent missatge "gaudiu de la lectura, dels llibres que us interessin i d'aquests moments tranquils que ens reporta de la connexió amb els grans temes de la vida que el que moltes vegades ens dona la lectura i la reflexió personal sobre aquests temes."

Gerard Quintana, darrer guanyador del Premi Ramon Llull, amb "L'home que va viure dues vegades destacava "el guionista, el productor, l'il·luminador i el guionista s'han mogut per gaudir d'un gran dia". Assegurava que és com "Tornar a començar

per una diada que és molt més que una diada del llibre i es tracta d'una de les expressions col·lectives més importants que tenim a Catalunya" El defineix com "un dia potent i serà molt positiu des del punt de vista també de la salut mental individual i col·lectiva de la gent".

La il·lustradora Roser Calafell recordava el tuit que havia dedicat per Sant Jordi amb una il·lustració de l'any passat amb una il·lustració on tothom estava als balcons tirant-se llibres i enguany en canvi n'ha fet una de molt diferent on tothom surt al carrer. El desig que tothom surti al carrer i "que puguem esponjant-nos".

Màrius Serra, assegurava viure el Sant Jordi "amb una gran il·lusió suposo perquè teníem moltes ganes acumulades de sortir al carrer i malgrat seguir el gran nombre de mesures, és una meravella".

Recorda que ara "Molta gent ha reconnectat amb la lectura i s'ha adonat de la importància que tenia pell la possibilitat de llegir, de sortir, triar i remenar".

Martí Gironell, el definia com "un Sant Jordi diferent i estrany, però és un Sant Jordi al capdavant. És una bona notícia que puguem

sortir al carrer amb totes les mesures i amb ganes de llegir. Recorda que "Mantenir l'esperit de Sant Jordi i allargar-ho durant tot l'any, com a mínim la pandèmia ens ha ajudat" Aquest any servirà com a banc de proves de veure les coses que funcionen replicar-les i millorar-les com esponjar les cues i aglomeracions, que formen part de la jornada, però són poc pràctiques"

Mathias Enard ens recordava que "tot té un aire més fresc malgrat que la gent emmascarada, però fa goig tornar a la normalitat dels llibres, veure els lectors tot i les limitacions. L'any passat ho van trobar a faltar i ara torna una altra època" Fent referència al títol del seu llibre El banquet anual de la confraria d'enterraments, Enard afirmava que fer un banquet ara "estaria prohibit fer un banquet com el de la novel·la, però el podríem limitar a quatre o sis persones, però ens quedem els banquets literaris que serien els més importants."

L'epidemiòleg Oriol Mitjà debutava en aquest Sant Jordi i en declaracions a L'Illa dels Llibres, des de la llibreria Ona ho vivia "Amb molta intensitat, amb entrevistes i molta expectació, sembla que hi ha un canvi d'ànims per part de la societat, la

gent ha sortit al carrer i en el meu cas, ho visc amb moltes ganes de fer la dedicatòria, perquè el ciutadà tingui l'oportunitat de tenir una signatura de puny i lletra".

Un Sant Jordi que ha demostrat que no hi ha pandèmia que l'aturi i que després d'un any confinat, ha tornat al carrer per fer la gran festa del llibre.

Dels gairebé 1,3 milions de llibres venuts, més de la meitat (el 53%) són en català i la resta (47%) en castellà, proporció que la resta de l'any és clarament inversa: de l'ordre del 70% en castellà i del 30% en català.

Entre els autors més venuts de Sant Jordi destaquen Xavier Bosch, Jaume Cabré, Maria Barbal, Gerard Quintana, Maria Dueñas, Javier Cercas i Javier Castillo en ficció i Oriol Mitjà, Albert Om, Arcadi Oliveres, Paz Padilla, Irene Vallejo i Marís Belmonte en no-ficció.

La il·lustradora Rocio Bonilla va destacar entre els més venuts en llibres infantils.

Des de la Cambra del Llibre, asseguren que ja està començant a treballar en la celebració d'una tarda/nit de les llibreries i les biblioteques a mitjans del mes de juliol a tot Catalunya.

Mathias Enard

Oriol Mitjà

Irene Vallejo

“Sant Jordi és el dia del nostre orgull lector”

L'escriptora saragossana ha estat l'encarregada llegir el Pregó de la Lectura 2021, organitzat per les Biblioteques de Barcelona amb motiu de la diada de Sant Jordi.

Fotografia Jorge Fuembuena

El seu darrer llibre, "L'infinit dins d'un jonc. La invenció dels llibres al món antic" (2019) (Siruela/ Columna), guardonat amb el Premi d'assaig 2020, s'ha traduït a trenta idiomes.

Actualment, Irene Vallejo duu a terme una intensa tasca de divulgació del món clàssic impartint conferències i col·laborant en mitjans de comunicació.

L'autora assegura que "Visc amb la sensació de gratitud per aquest Sant Jordi, perquè durant la meva adolescència sempre gaudit d'aquest dia com a lectora entre les multituds persones".

Recordant el fet especial del dia "perquè els llibres juguen un paper molt important en la meua vida i Barcelona és el lloc trobem oceans de llibres

al costat del mar, les flors, les festes, fins al punt de considerar que Sant Jordi és el dia del nostre orgull lector".

Irene Vallejo destaca la resistència de les llibreries durant la pandèmia i ha lloat el fet que durant aquest període també s'han obert moltes llibreries.

Vallejo destaca les enquestes que assenyalen que durant la pandèmia ha augmentat la lectura "Els que ja llegíem li hem dedicat més hores i els que no llegien han tornat a la lectura". Amb aquestes dades recorda que "Cal celebrar que creix la tribu lectora i els llibres en aquests mesos, han estat el món exterior que estava tancat o semitancat, veus en la solitud i viatges als confins durant el confinament". "Els llibres han

estat un còctel de diversió, evasió i concentració a la vegada" afegeix. Irene Vallejo demostra gratitud als llibres i creu que és important que "expressem gratitud als que fan possible aquests refugis de muntanyes i catifes màgiques que representen els llibres, com són les editorials, impremtes, distribuïdores, llibreries i biblioteques".

Per ella, "Sant Jordi és una manera d'agrair a tot això, sobretot si adoptem alguns dels llibres orfes o si regalem o ens regalem llibres i lectures. És una manera molt plaent de tornar el que hem rebut dels llibres durant tots aquests mesos".

Irene Vallejo reivindica sobretot el plaer de la lectura "reivindico la part hedonista i joiosa de la lectura". Afegeix que "a vegades parlem dels beneficis de la lectura, però tots aquests beneficis com pot ser ampliar vocabulari o expressar-nos millor, tot això només succeïx a condició que gaudim de la lectura". Recorda que "Si estem llegint per obligació o imposició, res d'això es fa realitat."

El requisit previ és gaudir i abandonar-se al llibre, assenyalava perquè serà llavors "quan realment es produeix aquest procés màgic i entrem en la pell d'altres persones, vivim altres experiències i entrem en dimensions paral·leles".

Gràcies als llibres afirma "hem escapat de l'ansietat i l'espiral de l'angoixa que ens provocava de la pandèmia. És important reconèixer el paper dels llibres i la lectura en aquests mesos difícils, perquè feia anys que escoltàvem prediccions apocalíptiques sobre el futur dels llibres. Però, quan ha arribat una catàstrofe, els llibres han guanyat lectors i ens han fet més companyia que mai."

La tribu lectora com defineix Irene Vallejo als lectors "han estat units per un vincle, un cordó umbilical de paraules".

El Sant Jordi i els veïns consoliden a Rocio Bonilla

El seu darrer àlbum il·lustrat, “Gràcies, Història d’un veïnat” (Animallibres) ha estat el llibre més venut de literatura infantil i juvenil en català.

L’obra de Rocio Bonilla compta amb una cinquantena de llibres publicats i va més enllà del personatge de la Minimoni i la seva recerca per saber de quin color són els petons, que ha captivat a milers de lectors i lectores des de la seva publicació l’any 2015 i amb més d’una vintena traduccions.

Les històries de Rocio Bonilla sempre desprenen grans valors i a “Gràcies, Història d’un veïnat”, tracta qüestions com la convivència i les relacions. En un veïnat on ningú es comunica i ni es coneix, una avaria a internet provoca que els personatges hagin d’interactuar i comunicar-se entre ells.

La il·lustradora recorda que “volia fer un àlbum que parlés sobre l’aïllament i sobre la incomunicació, provocada una mica per les dinàmiques, per la societat, pel nostre entorn i també per la nostra actitud moltes vegades de malparar-nos de la gent i prejutjar”. Amb “Gràcies, Història d’un veïnat”, Bonilla ha volgut “fer un petit retrat de la societat actual a partir d’un veïnat ple de protagonistes molt dispars, que de fet són animals, perquè d’explicar una història amb animals, fa que aconseguim una distància emocional, i això sumat a l’humor que acompanya tots els meus àlbums, fa que puguem parlar de qualsevol cosa”.

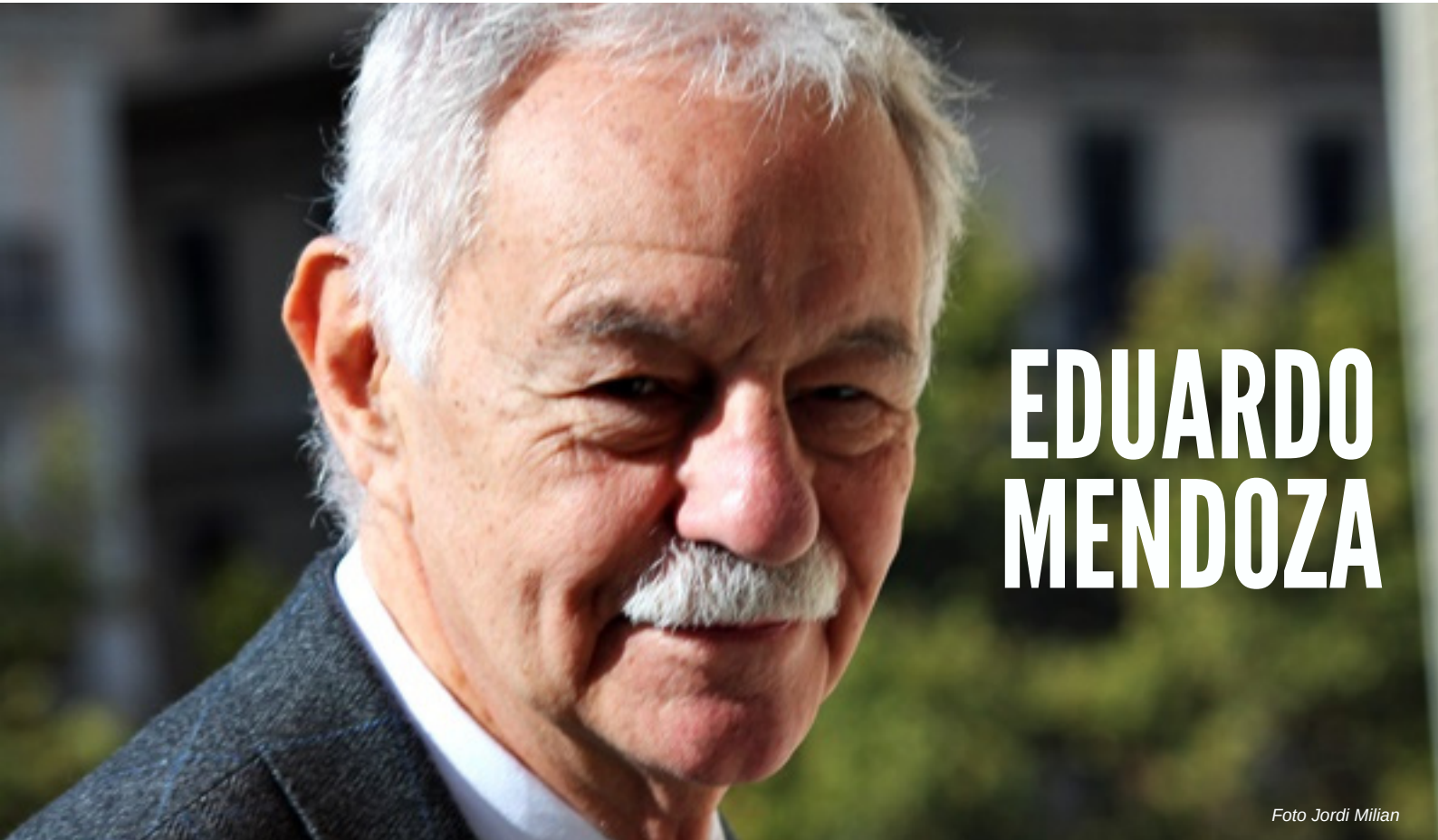
En aquesta història anirem coneixent cada personatge i els motius pels quals no es relacionen entre ells, però un fet inesperat ho canvia tot.

Rocio Bonilla afirma que “La màgia del format àlbum fa que la història tingui tantes lectures com a lectors siguin grans o petits”.

Els veïns de Rocio Bonilla l’han consolidat aquest Sant Jordi que s’acompanya d’altres àlbums il·lustrats com La muntanya de llibres més alta del món, Germans!, T’avorreixes, Minimoni?, Els fantasmes no truquen a la porta, Max i els superherois, Avis, piranyes i altres històries entre d’altres.

“Tinc memòria, humor i idees”

EDUARDO MENDOZA

Foto Jordi Milian

L'escriptor barceloní publica la novel·la "Transbordo en Moscú", la darrera aventura de Rufo Batalla.

Eduardo Mendoza tanca la trilogia de les aventures de Rufo Batalla i el príncep Tukuulo amb "Transbordo en Moscú", després de la publicació de "El rey recibe" i "El negociado del yin y el yang" (Seix Barral) que formen part de la sèrie de Las tres leyes del movimiento. La trilogia té com a objectiu narrar els fets més significatius del segle XX des

del punt de vista dels dos personatges creats per Mendoza.

Rufo Batalla contreu matrimoni amb una rica hereva, però no aconsegueix oblidar al príncep Tukuulo i a la seva exquisida esposa.

L'agitada transició política espanyola ha donat pas a una prosperitat econòmica que sembla destinada a no tenir

fi. Mentrestant, la caiguda del mur de Berlín culmina un procés de transformació que presagia el daltabaix de l'URSS, i de sobte el que semblava una bogeria, la conquesta del regne de Livònia, es torna possible. Al tercer lliurament donarà peu a la possibilitat per part del príncep Tukuulo de fer-se amb el tron de Livònia i convertir-se en rei.

Rufo Batalla desplegarà els seus dots com a espia aficionat.

Rufo Batalla viatja a Londres, Nova York, Viena i Moscou, i s'enfronta a situacions insòlites, obligat a exercir papers que mai hauria triat.

Però, quan descobreix que el servei d'intel·ligència soviètic va al darrere del príncep, Rufo s'adonarà que la vida familiar i la d'agent secret no són fàcils de compaginar.

DESCRIURE ELS FETS DEL SEGLE XX

L'escriptor barceloní ha volgut tancar la trilogia a finals del segle XX i no continuar "finalitzar a finals del segle XX des de punt de simetria quedava molt bé i complia els meus objectius". Per Mendoza, "Una de les coses perquè serveix la ficció a part de l'entreteniment i l'enriquiment cultural, és per deixar constància de com s'han viscut els moments històrics i importants i no tan importants, per part dels que han estat testimonis d'aquell moment". Recorda que "Em semblava important deixar constància dels moments que he viscut com els anys 70 i 80, que per alguns representa la seva infància i per d'altres la història, perquè van néixer molt després que és produïssin" Anys de grans canvis assegura l'escriptor "Van ser anys de grans canvis i de canvis molt ràpids i una

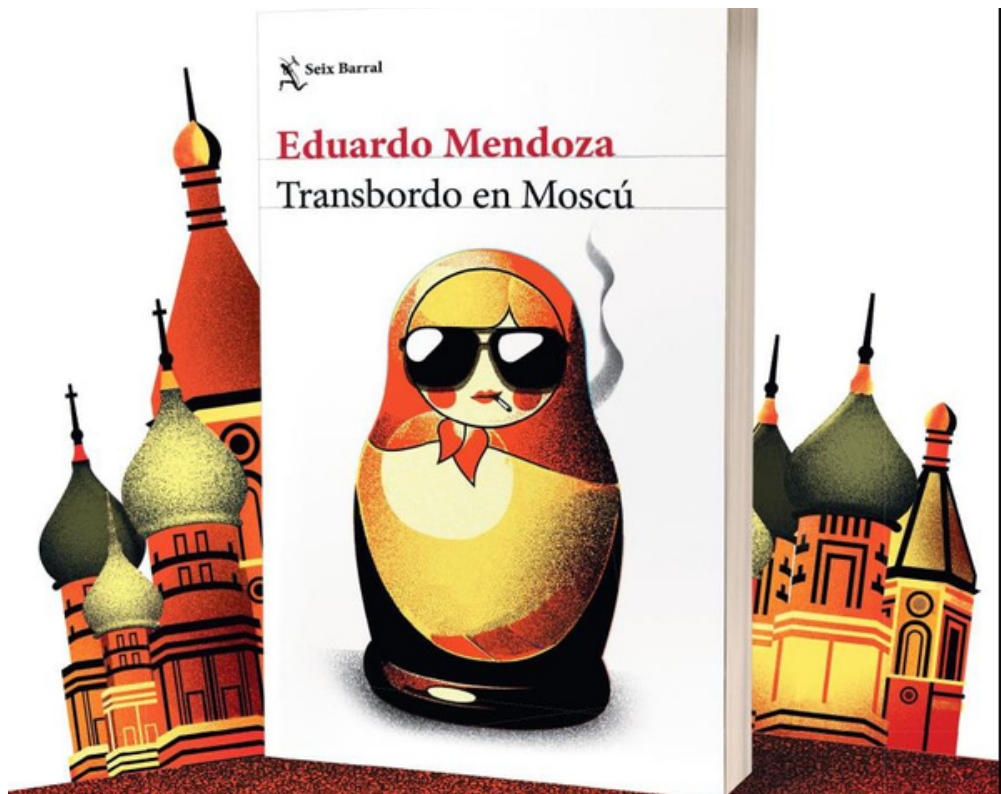
transformació molt ràpida i molt positiva perquè sortíem d'una època de moltes incerteses sense saber com es resoldria el vuit que hi havia després del franquisme." Afegeix que "En molt poc temps es van solucionar molts problemes d'acord amb una gran coalició en tots els nivells perquè el canvi fos pacífic. Espanya es va posar al capdavant dels països més avançats políticament. Després es va produir una segona transformació que va ser la de la corrupció, l'enriquiment, el malbaratament, la desorganització i els enfrontaments interns". Actualment segons l'autor "estem vivint la ressaca d'aquesta segona transformació que fa que mirem a través del retrovisor la primera". Finalment assegura que "El present condiona el passat i el va transformant."

El segle XX, afirma que va ser un segle que veure desaparèixer les grans ideologies i les grans idees sobre com havia de funcionar la societat, "i ara vivim en una època que la societat no sap com funciona i és deixar portar pel corrent procurant no topar contra els esculls.

Ara ningú creu que una ideologia vagi a solucionar tots els problemes o algun problema i ens hem tornat molt pragmàtics". El personatge de Rufo assegura que "Entén més a les idees que a les persones", un fet que coincideix amb Mendoza.

En les primeres novel·les de la trilogia confesa que evoca més a la bohèmia, a les aventures, les incerteses i les fantasies, però en el darrer lliurament de la sèrie "parlo de coses que coincideixen més amb la meva vida real amb l'assentament, la formació d'una família, i a l'acostar-me més al present, perquè ho tinc més present literalment".

A finals del segle XX vam ser testimonis de grans canvis en el panorama internacional "com la caiguda de la Unió Soviètica que va portar grans canvis", però Mendoza també recorda un dels fets que es van produir amb el canvi de segle i el pànic per l'anomenat efecte 2000 "i del que podria passar si de cop, tots els ordinadors deixessin de funcionar" Aquest fet, assegura "No és una anècdota, perquè demostra

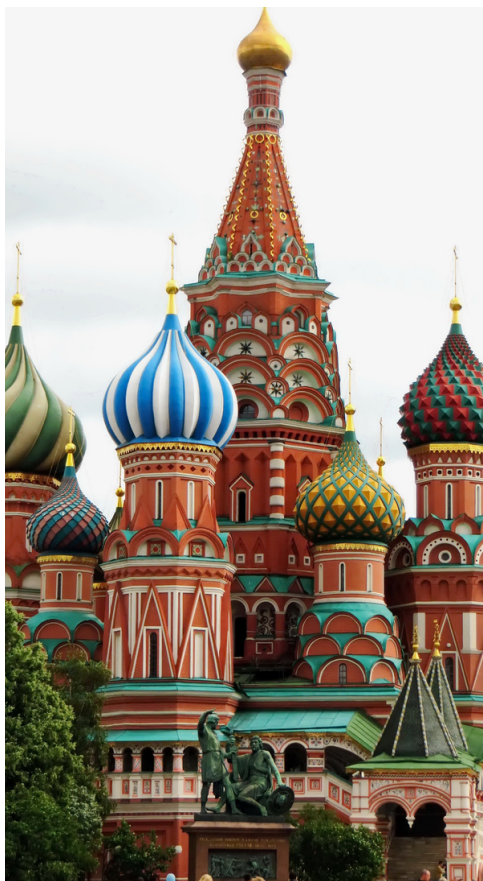
que ens trobem que la dependència a la intel·ligència artificial és fonamental i això és el que caracteritza el segle XXI respecte al XX.". Per l'autor "El segle XXI comença en el moment en què tothom porta un mòbil a la butxaca i en canvi el segle XX, és el segle de la cabina, de la moneda per trucar..."

Les històries de Rufo Batalla finalitzen amb l'arribada del segle XX, perquè "Al final he pensat que, millor el segle XXI l'expliqui els qui van néixer a partir d'una data, per exemple 1999" recorda l'escriptor barceloní.

Precisament va finalitzar la trilogia en el segle XX "per no entrar en temes d'actualitat. Veig les coses complicades i tinc la mateixa opinió que la majoria de les persones. Estem en una etapa d'incerteses i de reajustos que no s'esperen grans canvis, però no en sé res més i pel futur no tinc cap clau".

"TRANSBORDO EN MOSCÚ", LA NOVEL·LA MÉS AUTOBIogrÀFICA

Assegura que "Quan vaig començar a publicar la trilogia vaig insistir molt en que no era una autobiografia,

però sí que feia un recorregut pels fets que he viscut". Però, ara amb 'Transbordo en Moscú', "Canvio de registre i dic que és força autobiogràfic, malgrat que totes les anècdotes que succeïen no tenen res a veure amb mi, el personatge sí que és molt semblant a mi en tots els aspectes" El personatge de Rufo Batalla evoluciona cap a la maduresa i "s'assembla més a la persona que escriu" confessa Mendoza.

La novel·la, escrita en bona part durant el confinament, una època que l'autor defineix com a més reflexiva i sedentària on "no hem estat en contacte amb el món exterior, no hem viatjat i segurament que aquests fets i sense adonar-me ha sorgit un llibre més tancat en si mateix."

Londres, Nova York i Mosco són algunes de les ciutats que descriu a la novel·la "No he parat de viatjar i surten ciutats amb les quals he tingut una relació personal la segueixo tenint, són ciutats que formen part de la meua vida sentimental".

Com és habitual l'humor és un dels punts característics de l'obra d'Eduardo Mendoza, "L'humor forma part de la nostra manera de ser i a vegades tenim tendència a pensar que l'humor és alguna cosa paral·lela al nostre pensament. Crec que l'humor forma part de la manera d'interpretar i d'estar al món". Recorda que "A vegades reaccionen a situacions greus o lleus amb una barreja d'enuig i de riure'ns de nosaltres mateixos". Durant la pandèmia assegura "ha estat important perquè ens ha permès mantenir una mica l'esperit de no deixar-nos portar. L'humor a vegades és incisiu i en altres ocasions suavitza una realitat".

En el moment de crear una novel·la "No m'he plantejat abordar una situació amb humor, sinó que forma part de mi. Tinc memòria, tinc humor, tinc idees i tot això forma part de la meua

identitat i amb aquests ingredients començo a escriure".

Per escriure "Transbordo en Moscú" afirma que en aquesta ocasió "he seguit la memòria per escriure aquesta novel·la m'he fiat més del meu propi record".

Tot i saber que a vegades la memòria pot ser enganyosa ha recorregut als llibres i a internet per confirmar algunes dades, però ha comprovat que "la memòria en algunes ocasions ens pot confondre".

UN LECTOR DE NOVEL·LES D'ESPIES ANGOIXAT

Aficionat a les novel·les d'espies es defineix com "Un lector angoixat de novel·les d'espies perquè la seva producció és molt escassa i es publiquen menys de les que necessito". La novel·la negra i la ciència-ficció és inescapable perquè sempre es cometran crims. La vida dels espies des del punt de vista històric va ser molt curta i autors com John Lee Carré van fer grans esforços per inventar-se històries per les seves novel·les.

MAI MÉS, MOLT MÉS QUE CIÈNCIA-FICCIÓ I FANTÀSTIC EN CATALÀ

Judit Terradellas i Sergio Pérez són els creadors de l'editorial Mai Més, un segell dedicat al gènere fantàstic i la ciència- ficció en català.

Reivindiquen el gènere i també que autors com Terry Pratchet o Octavia Butler puguin llegir-se per fi en català.

Amb poc temps han consolidat un catàleg que ja compta amb autors com Rebecca Roanhorse, Ted Chiang, Tade Thompson, Terry Pratchet, Marc Pastor, China Miéville i Lauren Beukes per citar-ne alguns.

-Com va sorgir la idea de crear l'editorial?

Judit: Tots dos treballem fent llibres des de fa més de tretze anys. Coincidint a la feina, sempre parlàvem d'allò que estàvem llegint i sovint es tractava de llibres fantàstics. Tots dos compartíem aquest gust i no era estrany que acabéssim parlant dels dèficits d'aquesta literatura en la nostra llengua. Això ens va portar amb el temps a fer volar coloms sobre possibles solucions, possibles formes d'encarar aquesta problemàtica i de mica en mica es va anar establint la base del que seria Mai Més.

-Per què el títol de Mai Més?

Sergio: Al principi teníem diferents noms, que van anar caient perquè presentaven algun problema. Un dels que valoràvem era Mai Més, en referència al Nevermore del corb d'Edgar Allan Poe... Com estàvem bastant cremats i veíem un futur incert en el món del llibre... durant un temps el projecte es va dir Mai Més Llibres. Vam dissenyar el logo d'un llibre cremant-se, que és el que ha perdurat, d'alguna manera fent un homenatge a Ray Bradbury també. Teníem terror, Poe, ciència-ficció, Bradbury, i fantasia amb el país de Mai Més

de Peter Pan. Al final vam optar per «Mai Més», ens semblava més contundent, tot i que a les xarxes encara ens podeu trobar com a «Mai Més Llibres» i és un tema que causa més d'una confusió. «Mai Més» és el nom oficial.

-Què aporta Mai Més al panorama literari en català?

Judit: Nosaltres creiem que la literatura catalana tenia dèficits importants quant als gèneres fantàstics. Si bé, quan nosaltres vam començar ja hi havia algunes editorials amb un catàleg potent, fent molt bona feina en aquest sentit, encara hi havia forats importants, molts autors i autores

clàssics que no s'han publicat mai i després, sobretot, hi havia molta mancança d'autores i autors actuals, novetats literàries. El mercat en llengua castellana sí que oferia aquests títols més nous, però en llengua catalana hi havia un gran buit. És un dels punts en què vam voler fer més èmfasi. Parar atenció en les novel·les que s'estan publicant ara mateix en altres països i mirar de portar-les en poc temps de diferència, perquè el lector pugui arribar als títols més destacats traduïts al català al mateix temps que ho poden fer en castellà.

-Quins són els objectius de Mai Més?

Sergio: Ara mateix, pel poc temps que portem aquí, que no arribem ni a dos anys, l'objectiu és consolidar el catàleg, seguir publicant al ritme que ens hem establert de 8 a 10 títols l'any, anar guanyant públic i identificació d'aquest públic amb la nostra proposta de literatura de gènere, seguir fent proselitisme de la narrativa fantàstica i poc més... Amb això per ara estariem molt contents!

-Entre els objectius voleu fer una literatura declarada obertament feminista, integradora, compromesa políticament, ecologista, queer... Com aconseguiu aquests objectius?

Sergio: Potser tot això és més fàcil del que podria semblar. Aquests són elements que ja hi són en la literatura de gènere actual. Estan a l'ADN. Són llibres que parlen al lector malgrat que ho facin mitjançant mons futurs i imaginaris. Interpel·len a la nostra realitat, volen establir-hi un diàleg. Els bons autors de gènere estan profundament preocupats per la nostra societat. Creen aquests nous mons fantàstics, proposant solucions o alternatives a la nostra realitat, a allò que no funciona en el nostre món.

-Què busqueu en els llibres que publiqueu?

Judit: Per una banda busquem

que donin resposta a aquestes inquietuds i anhels que tenim per viure en el món que vivim, però sobretot busquem bons llibres a nivell literari. També busquem que despertin la inquietud del lector, que tinguin interès, però que a la vegada el facin divertir i viatjar.

-Doneu molta importància a les il·lustracions i les imatges de les cobertes.

Sergio: Sí, és un element que sempre ens ha preocupat. Evidentment, el text és el més important, però un cop escollit el títol, ens concentrem molt en aquesta tasca. Com a editors, una de les nostres feines, també és donar-li un bon acabat al producte final i fer-lo el més atractiu al públic. Hi ha dos grans apartats en el que nosaltres podem intervenir, un és la tria de traductor, que és qui li donarà la veu al català i per nosaltres és fonamental. I per altra banda, donar-li una imatge física al llibre que s'ajusti al contingut i que desperti l'interès dels possibles lectors. Si bé podríem haver optat per una imatge de marca o col·lecció que donés més continuïtat i reconeixement al segell editorial. Al final vam creure que potser era més rellevant donar-li entitat pròpia a cada llibre i treballar-los de forma bastant independent i que cadascun tingués des del tracte gràfic la seva pròpia personalitat.

-També us definiu com a freaks. No us amagueu d'aquesta etiqueta.

Judit: No, de fet les etiquetes no ens molesten. Abans ja ens has definit com a feministes, ecologistes o queer. I sovint l'etiqueta freak ha estat utilitzada de forma pejorativa per definir a les persones que tenen gustos similars als nostres. Creiem que no ens n'hem d'amagar que ens agradin els llibres de gènere fantàstic o els videojocs o el cinema. L'etiqueta la fem nostra, la reivindicuem, diem sí que som freaks i què passa. ara ja ho sabeu i ja sabeu que trobareu!

-Creieu que us adreceu a un públic molt exigent?

Sergio: Bé, suposo que hem de generalitzar perquè evidentment entre el nostre públic com en tots els públics hi haurà gent molt variada, però sí que podem definir el nostre públic com a friki, igual que nosaltres. Sí, creiem que és un públic exigent. Per una banda perquè sovint s'han sentit maltractats. Ja dèiem que és una literatura que ha tingut carències històriques aquí a casa nostra i són els primers que exigeixen aquesta reparació. I a la vegada és un públic que sovint és col·leccionista, que para molta atenció a com s'editen els llibres, les traduccions, les correccions, als acabats gràfics i els físics del llibre. Per exemple, en el cas de la col·lecció de Terry Pratchett és molt normal que aquells que compren els llibres ja els tinguin en una altra edició en castellà o en anglès. Si repeteixen un llibre a la seva biblioteca, per tornar a fer aquesta aposta, esperen que estigui ben editat, que la nova edició aportï quelcom més a la que ja tenen.

-Quina creieu que potser la clau de la bona acollida del gènere fantàstic?

Judit: La literatura de gèneres fantàstics, ciència-ficció, terror i fantasia, sempre ha estat tractada com una literatura menor, popular i no inclosa en l'alta cultura. Nosaltres, evidentment, creiem que no és així, que de fet té la mateixa qualitat, que les etiquetes de gènere no donen la qualitat d'un llibre. Pots trobar llibres molt bons i també dolents. Però per sort, en altres àmbits com pot ser el cinema, la televisió o els videojocs, aquestes temàtiques són cada dia més exitoses, populars o normalitzades. Trobem sèries com pot ser *Joc de Trons*, amb molta repercussió a tot arreu, o *El conte de la serventa*, que també s'ha endut el reconeixement de la crítica. Això, creiem que fa que de mica en mica l'estatus d'aquesta literatura es vagi normalitzant i els lectors s'hi apropin com a una narrativa amb moltes possibilitats.

-Si que heu aconseguit comptar amb un catàleg molt variat d'autors i autores de diferents procedències nacionalitats. Des de Rebecca Roanhorse, Ted Chiang, Tade Thompson, Terry Pratchet, Marc Pastor, China Miéville, Lauren Beukes per citar-ne alguns.

Sergio: Vivim en un mercat global, en el que fins ara s'havia prestat molta atenció a allò que escrivien els homes blancs, però en el que cada cop, per trobar veus interessants i una literatura fresca, cal endinsar-se en altres realitats. Com bé has dit, tenim autors d'Àsia, d'Àfrica, d'Amèrica que pertanyen a col·lectius indígenes... Homes i dones...
Judit: Sí que és veritat que som dependents de la llengua. Llegim en català, castellà, anglès i francès, no podem llegir directament del xinès o l'alemany.. Però això no vol dir que més endavant ens atrevim a altres literatures bé perquè hàgim pogut accedir en aquests textos per traduccions.

Quin ressò creieu que té actualment el gènere a Catalunya?

Judit: Potser històricament els periodistes han tingut certes reserves a parlar i a tractar la literatura de gènere. Per això que dèiem que se la considerava menor i per altra banda, també potser perquè si no n'eren lectors tenien més dificultats per apropar-s'hi. És lògic pensar que volen fer bé la seva feina i si saben que tenen cert control sobre què parlen és més fàcil. Així i tot, creiem que últimament els mitjans estan fent un esforç per copsar aquesta realitat. I nosaltres mateixos, malgrat ser una editorial jove crec que no ens podem queixar, hem sigut notícia a tot arreu i evidentment aspirem al fet que se segueixi parlant dels nostres llibres i dels nostres autors cada vegada més.

-El catàleg de Mai Més compta amb tres col·leccions Refugi 67 dedicada als clàssics i publicar autors que no han estat publicats en català com per exemple Terry Pratchet o Octavia Butler

Judit: Que un autor com Terry Pratchett, traduït a 42 llengües i milions d'exemplars venuts arreu del món.. que no estigués traduït al català era una carència injustificable. Igual amb Octavia E. Butler, China Miéville que hem recuperat amb Refugi 67. Hi ha molts altres autors molt rellevants

en la literatura de gènere que mai han estat traduïts o, si s'ha fet, ha estat d'una manera paupèrrima. Per sort, no estem sols en aquesta tasca, i Males herbes fa feina amb Karel Čapek, Bradbury o King, per posar alguns exemples; els companys de Chronos, també estan recuperant molts autors històrics, o Raig Verd amb Ursula K. Le Guin. De mica en mica, la col·lecció de clàssics de gènere en llengua catalana, per sort també va millorant.

-A què es deu la manca de novel·les de Pratchet o Butler al català?

Sergio: Per nosaltres, és una mica obvi, guarda relació amb la publicació de novetats. Fins ara, les novetats de literatura de gènere, exceptuant algun llibre, només s'han publicat en castellà i només quan algun llibre aconseguia una repercussió excepcional, quan ja portava diferents edicions en castellà al final també s'editava en català. Però el fet que primer s'edités primer en castellà feia que sovint s'entengués que no era un llibre viable per la seva traducció al català, perquè s'entenia que la traducció anterior ja s'havia menjat part del mercat i per tant o es tractava de llibres absolutament insòlits o no hi havia res a fer. Així alguns autors que en el seu moment, com Terry Pratchett, van ser traduïts al castellà als anys vuitanta, noranta

i dos mil, com amb el català no s'havia arribat a temps, es considerava que no hi havia mercat. Per això la nostra insistència a publicar els llibres més actuals. Cal perdre la por a la influència del mercat castellà, o si més no, intentar anar per davant.

L'aposta també d'autors de casa com Marc Pastor o Tamara Romero.

Sergio: Doncs, sí, és evident que tenim una gran literatura de gènere feta a casa nostra, nosaltres hem començat i hem dirigit gran part del nostre catàleg a la traducció i a portar llibres d'altres llengües, però sí que volem aportar un parell de títols l'any d'autors d'aquí, que creiéssim que eren absolutament rellevants, a l'alçada del que estem traduint. I per tant, no podem estar més contents. Aquest binomi d'inici, Pastor i Romero, és espectacular i per sort no s'acaba aquí.

Judit: Aquest mateix any, encara no ho hem anunciat, però tenim llibres preparats amb autors d'aquí, noms que ens emocionen moltíssim! El dia 17 de juny fem una conferència per celebrar el segon aniversari i donarem més detalls.

-Els autors i obres més actuals les trobem a la col·lecció Nüwa

Judit: A Nüwa hi ha tot allò que s'està publicant ara mateix. Volem dir, des de llibres publicats fa uns set anys el més llunyà, a llibres que s'han publicat fa mesos. Ring Shout va sortir la tardor passada als Estats Units i nosaltres el teníem traduït i publicat el febrer. Això ha fet que ens avancéssim a la resta de llengües del món, de fet el català és la primera llengua en què ha estat traduït, després ha vingut el francès, l'alemany i també vindrà en castellà. Però creiem que val la pena estar atents i buscar aquells llibres més innovadors, que es poden convertir en referents, d'autors que tenen aquesta capacitat, i adquirir els drets molt aviat i traduir-los. I això ens ha portat moltes alegries com amb la

Rebecca Roanhorse, que El rastre del llamp va ser la primera llengua a què es traduïa i guanyava el premi Campbell a millor autora novell. O l'any passat amb Així es perd la guerra del temps, que al català era a la primera llengua a què es traduïa i un cop traduït va guanyar el Locus, l'Hugo i el Nebula a millor novel·la curta. Aconseguir aquesta tríada és un fet gairebé insòlit, que molt pocs autors poden celebrar. I aquest any, amb Ring Shout, també anem per molt bon camí, també, està nominat al Hugo, Locus i als Nebula en la categoria de novel·la curta, un cop ha estat traduïda i a la venda des de fa uns mesos. Esperem que durant aquest estiu, si hi ha sort, els premis reconeguin el llibre de P. J. Clark i també puguem celebrar-ho.

I finalment la col·lecció Catxap. Què hi trobem aquí?

Sergio: És la col·lecció de novel·les curtes que es llegeixen en una sentada. Com a Nüwa tant autors internacionals, com autors d'aquí catalans, i tenen en comú que es tracta d'una narrativa breu, de cent a dues-centes pàgines, i que acostumen a tenir un contingut molt experimental. Amb trames i arguments bastant esbojarrats, que experimenten amb la narrativa, amb els continguts, i bé, és una col·lecció, que potser queda més amagada, aquella que troba el públic a la llibreria de gènere, però de la que nosaltres estem molt orgullosos, perquè hem aconseguit títols que creiem que són molt potents.

“ZLATIN VERSUS VERDIER” PER MARTÍ GIRONELL

El periodista i escriptor analitza la novel·la “Els nens de la senyora Zlatin” (Columna) de Maria Lluïsa Amorós

“Els nens de la senyora Zlatin” és una novel·la amb una gran feina de documentació al servei de la ficció. Basada en personatges i fets històrics que alterna dues línies narratives: una de real que arrenca el 18 de maig del 43 i acaba el 6 d'abril del 1944, al sud de França; i una altra de fictícia que té lloc avui, sobre un jove periodista que investiga la presència dels nazis a Barcelona en aquella època. I que amb la documentació que aplega fa una novel·la que es podria titular El nazi del Ritz, El secret dels Verdier, com es titula el capítol 26 per cert, o El Secret de Jean Paul Monel.

Maria Lluïsa Amorós va quedar finalista del premi Ramon Llull l'any 2020 amb aquesta història que commou.

Amorós, a part de descobrir-nos Sabine Zlatin, la infermera de la Creu Roja, que amb el seu marit apleguen en una casa a la Vall del Roina, Villa AnneMarie, un grup de nens jueus que fugen dels camps de concentració nazi; ens proposa descobrir els secrets que guarden moltes famílies.

Paral·lelament, coneixerem el neguit de la Sabine Zlatin i el d'un jove periodista Octavi

Verdier, que escriu una novel·la sobre els nazis a Barcelona als anys quaranta. Investigant i documentant aquest període, l'Octavi arriba fins a França i allà trobarà el fil que el condueix fins al seu enigmàtic i misteriós avi: Gustau Verdier que arriba a la capital catalana als anys quaranta provinent del país veí i es fa un lloc en aquella Barcelona de postguerra en el bàndol dels guanyadors.

Amorós ens fa viatjar en el temps amb capítols dividits per números i lletres a cavall d'aquestes dues històries.

Mentre els nens s'aïllen en aquell indret paradisiac a Izieu per jugar, cantar, fer teatre, escoltar contes, riure, plorar, enyorar-se, estimar.... És a dir, la sra Zlatin i el seu equip els ofereixen un petit oasi que els permet viure malgrat tot. Fins el dia de la ràtzia 6 d'abril del 1944.

Al mateix temps, veurem el contrast de les dues barcelones: la pobra i vençuda amb l'opulent i descordada dels que viuen aixoplugats pel règim franquista. En connivència amb el nazisme. Fent i desfent, com en Gustau Verdier des de la seva habitació del Ritz.

I parlant d'habitacions, la curiositat empeny el nét, l'Octavi, a voler saber què hi ha en el despatx, en l'habitació tancada del pis de l'avi Gustau que no hi pot entrar ningú.

MARTÍ GIRONELL, periodista i escriptor.

Ha publicat les novel·les "El pont dels jueus", "La força d'un destí" (Premi Ramon Llull), 'Strappo', 'L'arqueòleg', 'El primer heroi', 'L'últim abat', 'La venjança del bandoler' (Premi Nèstor Luján) i 'Paraula de jueu'.

Serem testimonis d'allò que ha marcat moltes generacions: els silencis familiars. No es podia parlar de la guerra. No es podia parlar del passat. No es podia accedir físicament a segons quins llocs (habitacions tancades, prohibides perquè contenien secrets, fotos, noms compromesos). No es podia accedir als records perquè feien mal, comprometien. Però l'avi Gustau no és l'únic que amaga secrets. L'àvia Pilar, també. Us animo a descobrir-los.

La figura de la Pilar, la Pilar Balcells, republicana de soca-rel, convençuda d'aquells valors, deixa els postulats republicans per abraçar el règim franquista quan es casa -diguem si us plau per força- amb en Gustau. Però ella és la clau - o més ben dit- li dona la clau al seu nét per obrir portes.

Maria Lluïsa Amorós us portarà fins al final amb mà ferma perquè pugueu lligar caps entre la història dels nens de la senyora Zlatin i el secret dels Verdier.

www.illadelsllibres.com

L'illa dels **LLIBRES**
l'actualitat literària al teu abast

www.illadelsllibres.com

Fragments literaris als bancs públics, una iniciativa cultural que apropa la literatura al carrer

L'escriptor Albert Sánchez Piñol ja ha pogut seure al banc que inclou una frase de "La pell freda" (Fotografia Jordi Milian)

Sant Andreu de la Barca (Baix Llobregat) inclou en una seixanta de bancs públics de la ciutat fragments de destacades obres literàries d'autors amb l'objectiu que la literatura estigui més present en el paisatge urbà.

Albert Sánchez Piñol, Eva Baltasar, Núria Pradas, Care Santos i Iolanda Batallé comenten a L'Illa dels Llibres aquesta iniciativa cultural.

Passejar per Sant Andreu de la Barca i seure'ns en alguns dels bancs de la ciutat del Baix Llobregat ens permet llegir i reflexionar sobre frases d'autors com Patricia Highsmith, Montserrat Roig, Haruki Murakami, Gabriel García Marquez, Isabel Clara Simó, Ana Maria Matute, Albert Sánchez Piñol, Care Santos, Oscar Wilde, Batallé, Carlos Ruíz Zafón, Nuria Pradas, Almudena Grandes, Eva Baltasar o Miquel Martí i Pol.

Per triar les frases que s'han col·locat als bancs, l'Ajuntament va fer una crida a la ciutadania, que va poder fer les seves propostes. Es van rebre al voltant d'un centenar de propostes i un grup de persones relacionades amb la literatura n'ha fet finalment la selecció.

El regidor de Cultura a l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca, Juan Pablo Beas ha destacat que "vam voler que fossin frases triades per la ciutadania. Això significava fer seus molts racons del nostre paisatge comú. I que la literatura estigués present en el nostre dia a dia". L'objectiu d'aquesta iniciativa literària pretén "Què la gent llegeixi. Que les frases sortissin dels llibres i es barreassin amb la gent. Volem que la literatura estigui present en el nostre paisatge i que això impulsi que la gent agafi un llibre o el compri i que gaudeixi de la meravellosa experiència de llegir. Si les frases aconseguen que la gent pensi, que reflexioni, que senti coses i que llegeixi, ens podem donar per satisfets."

En els últims anys, recorda que l'Ajuntament de Sant Andreu de la Barca ja havia fet iniciatives que treien frases literàries als carrers de la ciutat, principalment en plafons informatius, però aquest any "volíem anar una mica més enllà i vam pensar que els bancs són uns espais de descans i convivència importants, llocs on compartim, conversem i ens parem per un moment en el nostre dia a dia. Per aquest motiu, vam pensar que era un lloc ideal perquè una frase d'una autora o autor estigués present.

Davant del Centre Cultural Aigüestoses que acull la biblioteca, l'Espai Jove i Ràdio Sant Andreu, l'emissora municipal podem seure al banc on poden llegir la frase "La mort atrapa el cos com fa l'amor. Que l'atrapi despreviut, doncs" que correspon a un fragment de la novel·la "Permagel" d'Eva Baltasar.

L'autora EVA BATASAR afirma que li "fa molta gràcia que algunes frases s'escapin dels llibres i volin com coloms per la ciutat per anar a raure als bancs. Els ulls que s'hi fixin seran el seu gra." Reconeix que "a primera vista se'm fa estrany, les meves frases són com les meves empremtes digitals i jo no m'he assegut mai en aquest banc, per tant el primer que se m'acut és: què hi faig jo, aquí? Després em fixo en el títol del llibre (Permagel) i m'adono que aquestes empremtes que deia potser ja no són les meves, que són les seves". Baltasar, guanyadora del Premi Llibreter i el Premi L'illa dels Llibres per "Permagel" recorda que inclou fragments de novel·les als bancs i altres iniciatives literàries "suposen espolsar els llibres al carrer, fer-los vagarejar, oferir-los com a llavor de pensament. És una manera de tenir-ne cura, també".

L'escriptora NÚRIA PRADAS compta amb una frase de "Tota una vida per recordar", la novel·la guanyadora del Premi Ramon Llull 2020.

Pradas es mostra agraïda "Em fa una il·lusió tremenda. Hi haurà un trosset de mi a Sant Andreu de la Barca" al mateix temps que afirma que li sembla una iniciativa enginyosa i participativa "des del punt de vista que fa participis els ciutadans, els vianants, de la Literatura. El banc ofereix repòs i la literatura reflexió. Em sembla genial!". Creu que "acostar la literatura als ciutadans només pot ser una bona idea".

Seguint la ruta pels bancs literaris de la ciutat ens adrecem a l'escola Àngel Guimerà, el centre escolar amb nom molt literari compta amb un banc que inclou una frase de l'escriptora CARE SANTOS,

Per l'autora de "Desig de xocolata", Premi Ramon Llull i Premi L'illa dels Llibres la notícia "Ha estat una gran sorpresa i que la literatura tingui presència al carrer és fantàstic". L'escriptora mataronina recorda que "Tot i que una petita part de la població portem sempre la literatura i els llibres al cap, ja sabem que molta gent no la porta, i que de cop, aquestes persones es topin amb un banc com aquest i pensin dos segons en la frase que diu el banc i d'on procedeix.... és meravellós". Fervent defensora i activista literària per Santos "qualsevol cosa que faci acostar a la gent als llibres, a la literatura, a les paraules

i la reflexió, és una celebració, s'ha de celebrar i és una gran iniciativa per part de l'ajuntament". Iniciatives com aquesta per Care Santos "haurien de ser més generalitzades i espero que sigui a partir d'aquests pioners que fan coses tan boniques com aquesta".

L'escriptora i directora de L'Institut Ramon Llull, Iolanda Batallé també compta amb una frase de la seva novel·la "Faré tot el que tu vulguis" (Columna) Premi Prudenci Bertrana 2013.

IOLANDA BATALLÉ es mostra "a favor de tot el que faci que la literatura arribi arreu. Penso que seure's a un banc i trobar frases escrites, és meravellós. Fa anys que alguns parcs de Londres i Nova York succeix el mateix i trobo una iniciativa fantàstica". Afegeix que "ens enamorem de la literatura a través de les persones que ens la fan conèixer a

través de llocs màgics i com més iniciatives d'aquestes millor".

El fet d'incloure una frase d'una novel·la seva en un banc "Em fa feliç i em commou, i imagino a la persona que pot seure en aquest banc. Es tracta d'un acostament a un text d'una altra manera".

IOLANDA BATALLÉ assegura que "aquesta iniciativa és exportable arreu de Catalunya, els Països Catalans i al món. De fet, hi ha llocs al món on ho he pogut veure frases als bancs i em sembla molt una idea molt exportable". A prop del Teatre Núria Espert, espai

que s'ha convertit des de fa deu anys en un dels centres culturals de la ciutat, llegim un dels bancs la frase

"Tots els ulls miren, pocs observen, molt pocs hi veuen". Es tracta d'un fragment de "La pell freda", la novel·la catalana més traduïda i una de les obres més destacades d'ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL. L'escriptor es mostra satisfet i agraït a Sant Andreu de la Barca per comptar amb un banc públic que inclou una frase de la seva novel·la.

Albert Sánchez Piñol assenyala que es

tracta "d'una gran idea, perquè hi ha la lloança a les biblioteques, però és molt trist tancar els llibres en qualsevol lloc". Incloure frases i fragments de novel·les als bancs suposa "la manera que els llibres surtin de les biblioteques i quina millor idea, que puguin estar al carrer".

Finalment Sánchez Piñol ha assegurat "Per mi, és dels honors més alts que em poden fer i que no tenen res a veure amb els premis editorials". Assegura irònicament que "aquest és el primer banc que m'he plantejat intentar robar".

El llegat de Marc Aureli i les seves “Meditacions”

L'emperador romà va nèixer el 26 d'abril de l'any 121, ara fa 1900 anys.

L'escriptora Maria Carme Roca reivindica la seva figura.

Marc Aureli

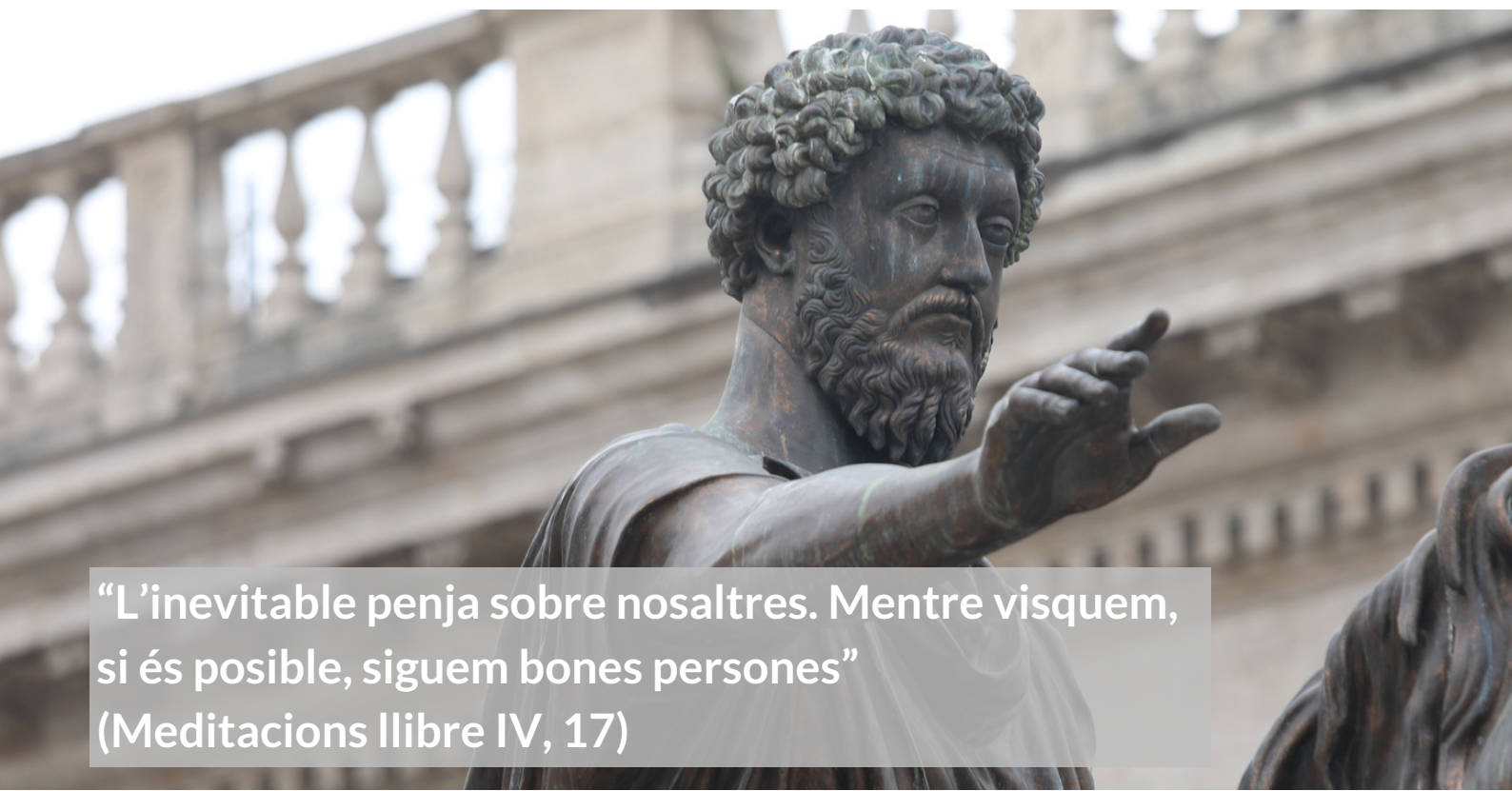
(Roma, 26-4-121 - Vindobona o Sirmium, 17-3-180)

“Si durant la vida humana descobreixes algun bé millor que la justícia, que la veritat, que la templança, que la fortaleza..., si hi veus, afirmo jo, un bé més valuós que aquests, girat’hi amb tota la teva ànima i gaudeix d’aquest bé suprem que has descobert”

Meditacions, llibre III, 6.

Considerat un dels grans pensadors de l'estoïcisme romà, l'emperador Marc Aureli, al final de la seva vida, va escriure en grec unes reflexions singulars, *Ta eis heutón* (Meditacions per a un mateix) que va recollir en dotze llibres molt breus, uns pensaments que ens conviden a afrontar amb serenitat els avatars de l'existència, a acceptar allò que és inevitable i fer una constant recerca de la virtut d'acord amb la natura. Una obra que no va ser escrita per a ser publicada, però que avui esdevé plenament actual i de capçalera.

A Marc Aureli li hauria agradat dedicar-se a l'estudi, a llegir, a escriure, a filosofar... però d'acord amb el seu gran sentit de la responsabilitat, va acceptar allò que el fat li havia preparat: ser emperador de Roma (“Lliura’t espontàniament a Cloto i deixa que ordeixi la trama del teu destí amb els esdeveniments que vulgui” *Meditacions*, llibre IV, 34). Casat amb Faustina menor, filla d'Antoni Pius, l'any 161 va succeir a aquest i durant un temps va compartir el seu regnat amb Luci Aeli Ver, fill adoptiu del seu sogre.

“L’inevitable penja sobre nosaltres. Mentre visquem, si és possible, siguem bones persones”
(Meditacions llibre IV, 17)

Els seus costums distaven molt d’assemblar-se a les d’un governant. Era auster, senzill i honest, fidel a les seves idees. Va ser un pare que va estimar massa un fill que no ho mereixia, Còmmode (en va tenir dotze més amb la Faustina, la majoria dels quals van morir quan eren infants), va ser un marit que defensà la seva esposa de les infidelitats que se li atribuïen, va ser un emperador que rebutjava la sang gratuïta i que també tenia les seves manies, no suportava, per exemple, els cristians, ja que considerava que eren molt intolerants. Físicament fràgil, de tarannà trist, mortificat per l’insomni i una úlcera d’estómac inclement, va haver de fer front a un munt de

tribulacions. La seva va ser una època convulsa, plena de conflictes militars: a Àsia es va haver d’imposar a un imperi part revifat que es va sublevar, va fer front a les invasions dels pobles germànics, va combatre una revolta a les províncies de l’est liderada per Avidi Casí, va lluitar contra mauritans, sàrmates... Tot plegat tenint en compte que quan va començar el seu regnat no tenia cap experiència com a soldat. La seva constància i força de voluntat, però, li van donar un òptim resultat: poques vegades els legionaris havien batallat amb tant d’ímpetu sota les ordres d’algú. Tanmateix, Marc Aureli es va topar contra un enemic molt pitjor de qui

en va acabar sent víctima: la pesta. Les legions que havien lluitat contra els parts ho van fer acompanyades d’una epidèmia (segurament verola) mortífera que assolà l’imperi. Galè, el metge de l’emperador, va relatar que els cossos dels malalts eren sacsejats per una tos terrible, que els seus cossos s’omplien de pústules i els podia l’alè. Roma, la península itàlica va quedar infestada, les ciutats i els pobles despoblats, la gent va cercar inúltimament la protecció d’uns déus que feien l’orni i van créixer com mai les supersticions. I després va arribar la carestia, la por, la incertesa. Tot molt actual. Massa. No serà sobrer, doncs, que ens apliquem la seva filosofia.

MARIA CARME ROCA, escriptora i historiadora.

Ha publicat les novel·les "A Barcino", "El Far", "A punt d'estrena", "Escollida pels déus", "Barcino" o "Intrigues de palau".

Guanyadora entre d'altres, dels premis Prudenci Bertrana, Premi L'Illa dels Llibres, el Barcanova de literatura infantil, el Nèstor Luján de novel·la i el Joaquim Ruyra.

ÀNGELS MORENO: POESIA, IMATGE I VERITAT per X.R. Trigo

S'ha teoritzat molt sobre el tema, però la millor conclusió a la que podríem arribar és que poesia i imatge són capaces de donar-se la mà i caminar plegades. Tant la poesia com la imatge responen a un instant que aspira a perdurar. La poesia construeix imatges; ens és possible imaginar-les, sentir-les, de vegades fins i tot olorar-les. La imatge conté paraules i, si és realment encertada, elabora un discurs. Al capdavant, la fotografia, l'escriptura, són dos llenguatges que prenen el temps com a eina per anar a la recerca de la mesura de les coses.

La clau d'una sessió fotogràfica exitosa són

l'empatia i el coneixement de l'altre. És clar que no sempre hi són presents; les circumstàncies et porten sovint a fotografiar desconeguts, a deixar-te portar per la intuïció. Totes les persones tenen les seves maneres d'estar en el món, però és innegable que algunes dominen l'art de la representació. No és un aspecte que hagi de preocupar el fotògraf. Tota fotografia té alguna cosa de reconstrucció que després s'accentuarà en la seva lectura. La veritat, de la que parlem al títol, no emana de la situació, ni tan sols del subjecte fotografiat, sinó que neix de la pròpia fotografia. És l'element que queda, que s'exposa al

nostre enteniment, el punt de partença principal a partir del qual podem començar a somiar.

La resta, malgrat que per alguns pugui resultar important, com ara les circumstàncies, l'indret de la captura, les eines, l'estat d'ànim, son només complements que de vegades ajuden a entendre la història. Tan sols quan els dos llenguatges, poesia i fotografia, donen el millor d'ells mateixos, quan exploren els límits de l'art, es pot veure com a una conjunció adequada.

Aquesta autenticitat de la seva poesia també es transmet a través dels seus gestos, de la seva mirada, d'un estat canviant que, lluny de ser un producte d'estudi, té a veure amb la manera de transmetre les emocions. La fotografia que vaig escollir, entre moltes d'una sessió que estava destinada a un altre tipus de treball, potser expressa un espai limítrof entre poesia i imatge.

La llum i les ombres, un cop més, però també el misteri del rostre i l'evanescència de les idees. La imatge d'un encontre, potser, entre l'ésser i les forces que el fan vibrar.

Les persones, però, som curioses de mena. I això no pot ser mai motiu de controvèrsia. La fotografia que porto avui a "L'escriptura del retrat" és d'Àngels Moreno, una poeta que contradiu la seva joventut amb una obra madura i intensa. Es tracta d'una poesia que investiga el passat, el propi especialment, per assolir una conclusió que ratlla la veritat estètica i discursiva. Amb els seus textos ens ajuda a llegir la contemporaneïtat, el valor del llegat artístic, la força d'una paraula quan troba les companyes adients per elaborar el poema. La capacitat de representar de la seva literatura ens fa indagar en la nostra idea del món.

L'escenari va ser la casa de l'amic Jesús Fusté i les eines les pròpies d'una sessió de fotografia.

Aquesta vegada no hi havia res d'extraordinari en l'equip fotogràfic. De les eines només importa saber utilitzar-les o la relació que puguin establir amb el fotògraf. L'excel·lent, a l'hora del retrat, és descobrir qui hi ha al teu davant. El model és l'estrella. Ell et lliura la seva llum en un acte íntim, sagrat. La imatge recorre l'espai que queda entre tots dos. De l'altra banda hi ha l'oficiant d'una cerimònia que espera perdurable.

X. R. TRIGO, escriptor i fotògraf.

Ha publicat les novel·les "La noia de la resistència", "L'homenatge", "Les veus del Liceu", "Els secrets de la reina", "El somni de Tàrraco", "L'objectiu del crim" i "El port del nou món" entre d'altres obres.

www.illadelsllibres.com

L'illa dels **LLIBRES**
l'actualitat literària al teu abast

Email: info@illadelsllibres.com

WWW.ILLADELSLLIBRES.COM